

KLASSEKAMPEN

Ansvarlig redaktør: Bjørgulv Braanen
 Administrerende direktør: Christian Samuelsen
 Redaksjonsjef og featureredaktør: Mari Skurdal
 Nyhetssjef: Kjell-Erik N. Kallset og Mimir Kristjánsson
 Kulturredaktør (fung.): Mari Brenna Volla
 Utenriksredaktør: Yohan Shanmugaratnam
 Utviklingsredaktør: Katrine Ree Holmøy
 Utgitt av © Klassekampen AS.
 Ettertrykk og elektronisk videre distribusjon forbudt uten etter særskilt avtale.

Ved veis ende

■ Vi er nesten ved veis ende i den lokale behandlingen av regjeringens storstilte plan for kommunesammenslåinger. Rundt tre firedele av de over 200 kommunene som har hatt folkeavstemninger, har stemt nei til sammenslåing. Mønsteret har vært at kommuner som ville fått det framtidige senteret, ofte har stemt ja, mens de omkringliggende kommunene har sagt nei. Derfor vil det ikke bli like mange sammenslåinger som det er blitt ja i folkeavstemningene. Ut fra folkeavstemningene og kommunestyrevedtak kan det ligge an til å bli rundt 40 færre kommuner. Da får Norge omtrent 385 kommuner.

■ Det vil være en betydelig reduksjon sammenliknet med i dag og kommunalminister Jan Tore Sanner (H) og regjeringen bør si seg fornøyd med det. Deres håp var å få langt flere positive vedtak basert på innbyggerundersøkelser, som i større grad kunne tolkes dit man ville. Hadde bildet vært mer sammensatt, kunne fylkesmennene ha tegnet opp helt nye kart. Planen var at departementet skulle bruke dette som grunnlag for videre bearbeiding, før forslaget til endelig inndeling ble lagt fram for Stortinget. Etter vårens mange folkeavstemninger er det ikke lenger mulig.

■ Lokale politikere, deriblant mange ordførere fra Høyre, erkjenner at det nå ikke er mulig å overstyre de lokale prosessene, verken av fylkesmenn, regjering eller storting. Skulle en reform ha vært drevet gjennom fra sentralt hold måtte den ha vært forberedt på en helt annen måte, med grundige lokale og regionale analyser, basert på en klar forståelse av lokaldemokratiets betydning. I stedet fravek man alle normale prosedyrer for arbeid med så store reformer, for eksempel ved å nedsette et ensidig sammensatt ekspertutvalg. Framsynte lokalpolitikere med føttene godt plantet i det norske jordsmonnet svarte på dette med å sende reformen ut til folkeavstemning. Det reddet Norge fra nok en storstilt, ugjennomtenkt forvaltningsreform under slagordet: Større er alltid bedre. Nå kan regjeringen i ro og mak oppsummere svarene de har fått gjennom den lokaldemokratiske prosessen og legge forslaget fram for Stortinget til våren.

BJØRGULV BRAANEN

Enkefrue imperator augustus

Kalenderen
15. JUNI

Hun var den mest betydningsfulle herskerinnen i middelalderen. I dag er det 1025 år siden keiserinne Theophania (Theophanu) av Det tysk-romerske riket døde i Nijmegen i dagens Nederland.

Theophanu («Guds framtoning») som hun het på gresk, ble født i Konstantinopel i 955 og var *neptis* (niese) av keisar Johannes 1. Tzi-

miskas (924-976) av armensk ætt. Hun ble viet til keiser Otto 2, (955-983) 14. april 972 i Peterskirken i Roma av pave Johannes 13. som del av pakten med og anerkjennelsen av Østromerriket. Hun fikk støtte av mannen i striden med svigermor, Adelheid av Burgund, og tok over som regent på vegne av deres treårige sønn Otto (980-1002) som ble kronet til jul, da Otto 2. døde 7. desember 983. Hun brakte med seg kunstnere, arkitekter og håndverkere fra

Theophania

Konstantinopel som satte sitt bysantinske preg på den karolingiske stilen, og hun innførte andre skikker ved hoffet. Hun hadde støtte fra biskopane Willigis av Mainz og Hildebald av Worms under regentida som *imperator augustus* og ble beskrevet som streng, men rettfærdig av den saksiske krønikeskriveren biskop Thietmar av Merseburg (975-1018) og holdt stand mot opprørere.

Theophania er gravlagt i St. Pantoleon-kirka i Köln. **PMJ**

Når eiendom samles på stadig færre hender, blir vi mer ufrie.

Storbyenes herrer

Chr. Anton Smedshaug
FOKUS

Selvstendig sysselsatte skal ha ekstra store muligheter til å være en uavhengig stemme i samfunnet basert på egen økonomiske basis. Her forenes selvstendige butikkeiere, fiskere, håndverkere og bønder. Antallet svinner raskt for de fleste grupper, men kanskje mest truet er selvstendige butikkeiere, håndverkere og kunstnere i byene. Når butikk- og næringslokaler og kjøpesentre konsentreres på få hender, svinner stadig muligheten for enkeltpersoner å drifte frittstående butikker, mens lokaler tilgjengelige for byens håndverkere blir færre og færre når boligprisene presser ut produksjonslokaler.

I dagens norske storbyer mister gate etter gate de unike butikkene eid og drevet av selvstendige kjøpmenn, mens kjedene overtar. Mange opplever at deres favorittbutikk eller håndverker blir borte når de ikke lenger har råd til leien, lokalet rives, eller gårdeieren ønsker butikker med «annen profil». Det kan være antikvariater, selvstendige bokhandlere, matspesialiteter, klesbutikker, snekkere, kunstnere etcetera. Eksemplene er mange, men i Oslo er utviklingen

rundt Egertorget symptomatisk. Her skapes et luksuvmiljø av dyre butikker. De tradisjonsrike hjørner som gullsmedforretningen Thune forsvinner, mens lokalene bygges om for salg til rike nordmenn og ditto turister. På Majorstuen ble vinkelgården besatt av DNB og de frittstående enkeltbutikkene ble borte. Lokalene overtas av kjeder som tilbyr det samme i alle byer – og mange steder i samme by. Man får på alle måter en «kjedeligere» by.

Mye av utviklingen skyldes at eiendomsmassen er i ferd med å havne på få hender. Eksempelvis eier Christian Ringnes nå en

«Ønsker vi at Ringnes skal eie en tredjedel av Karl Johan?»

tredjedel av Karl Johans gate, mens Olav Thon er storeier av både kjøpesentere og næringseiendom. Samtidig foregår en akkumulering av kapital fra handelen når overskuddet kanaliseres inn til hovedkontoret, og følgelig en utarming av den kapital som vellykkede kjøpmenn før stilte til rådighet for investeringer lokalt.

Selv om næringseiendom er i særklasse konsentrert på få hender er utviklingen sterkt foruroligende også på bolig. Selskapet Fredensborg (Ivar Tollefsen) eier minst 20.000 utleieboliger i Skandinavia. For tiden kjøpes én av fem boliger i Oslo som investeringsobjekter. I bydelene Frogner, St.Hanshaugen og Grunerløkka er om lag en av tre

leiligheter utleid. Høy etterspørsel grunnet høy innvandring (EØS-innvandrerne reiser ikke hjem, i fjor var nettoinnvandringen 30.000 – og de fleste kommer til Osloregionen), sammen med sterkt investorfokus, ga 13 prosent prisvekst i fjor i Oslo. I ren desperasjon blir folk flest sterkt forgjeldt.

Utviklingen mot rikdom for de få og forverring for de mange går dermed sin gang, også i Norge. Denne utviklingen mot nyføydalisme er mulig å gjøre noe med, men det krever regulering, et bedre skattesystem, EØS-kvoter for innvandring og at det settes grenser for akkumulasjon.

Om Stortinget hadde greid å gjennomføre en skattereform som fremmet produksjon og sparing, og ikke eiendom og forgjeldning, så hadde det vært et godt bidrag. Det ville blant annet betydd å avvikle rentefradraget, heve innslagspunktet for formueskatt vesentlig og fremme aksjesparing. Slik gikk det ikke.

Hvorfor skal ikke konkurransetilsynet begrense oppkjøp av eiendom? Ønsker fellesskapet at Ringnes skal eie en tredjedel av Karl Johan i dag – og kanskje halvparten i morgen? Hvor mange utleieleiligheter ønsker man samlet på én hånd? Det er på tide å ta opp disse spørsmålene på bred front.

Chr. Anton Smedshaug,
 daglig leder i AgriAnalyse
 cas@agrianalyse.no

NOBELKOMITEEN

AV ANDREAS IVERSEN OG ANDERS BORTNE

